

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 25.

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

A javítás során a tanuló által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával fel kell tüntetni a részmegoldásért megítélt részpontszámokat, és meg kell jelölni a hibátlan megoldást, illetve az előforduló hibákat és a tévedéseket. **Egy feladat megoldásáért járó összesített pontszámot az előre nyomtatott mezőbe írja be, ebbe a mezőbe csak egész számot írhat!** A feladatlap végén szereplő összesítő táblázatot értelemszerűen kell kitölteni.

A feladatoknál többféle megoldás is elképzelhető, ezért előfordulhat, hogy a javítási útmutatóban közölt eljárástól (v. szöveges megnevezéstől) eltérő a megoldás. Ha a megoldás szakmailag korrekt elemekre épül, az eljárás kellően részletezett, és helyes eredményre vezet, akkor ezekért a megoldásokért is a teljes pontszám jár.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A feladat teljes pontszáma csak hibátlan megoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni.
2. Tisztán számolási hiba esetében, tehát logikailag helyes eljárásnál a részpontszám felét kell levonni a hibavétés helyén, majd a feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a további számolási eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen hiba miatt nem kell csökkenteni. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl.: 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
3. Logikai hiba esetén a hibavétés helyén nem jár pont, a további hibátlan lépésekért viszont megadható a fele pontszám. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl.: 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
4. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
5. Igaz–hamis kérdéseknél a pontszám két részből áll. A szöveges indoklás mellett álló I vagy H megjelöléséért 1 pont adható. Ha a helyes jelölés mellett szakmailag helytelen vagy hibás indoklás szerepel, akkor az ellentmondásos választ 0 ponttal kell értékelni. Ennek figyelembevételével az értékelés a következő:
 - helyes válasz megfelelő indoklással: 1+2 pont;
 - helyes válasz hiányos indoklással: 1+1 pont;
 - indoklás nélküli vagy hibás válasz mindig 0 pont.
6. A III. részben található feladatok részpontszámai tovább nem bonthatók, ezektől eltérni csak az előbbieken említett számolási hiba esetében lehet.

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok**Feleletválasztás ($6 \cdot 2 = 12$ pont)**

1.	2.	3.	4.	5.	6.
A	A	D	D	D	A

Minden helyes válasz 2 pontot ér, maximális pontszám: $6 \cdot 2 = 12$ pont.

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok**1. Igaz-hamis állítások****($6 \cdot 3 = 18$ pont)**

I-H	Indoklás	Pontszám
H	1) Az állítás egységnyi rugalmasságú keresletre lenne igaz. Rugalmas keresletnél pl. ha az ár csökken, a fogyasztó kiadása nő, mert a jószágból vásárolt mennyiség nagyobb mértékben nő, mint amilyen mértékben csökkent az ár.	1 + 2 pont
I	2) A képlet szerint $PV = \frac{1}{(1+i)^t} \cdot FV$, amelyből leolvasható, hogy ha a kamatláb csökken, a diszkonttényező nő, és ezért a szorzat is nő.	1 + 2 pont
I	3) Ilyenkor az újabb tényező felhasználásával a bevételek növekedése meghaladja a költségnövekedést, tehát a profit növekedni fog. Optimális esetben $MRP_L = MFC_L$.	1 + 2 pont
H	4) Ebben az esetben a foglalkoztatási függvénynek nincs pozitív meredekségű szakasza, mert állandó és negatív meredekségű szakaszokból áll a függvény.	1 + 2 pont
I	5) A vendégmunkások növekedése következtében a munkakínálati függvény jobbra tolódik, és munkapiaci túlkínálat miatt a reálbér csökkenni fog.	1 + 2 pont
H	6) A reálpénzkínálat a nominális pénzkínálat és az árszínvonal hányadosaként határozható meg, ezért a reálpénzkínálat változását az árszínvonal is befolyásolja.	1 + 2 pont

2. Kiegészítés**($4 \cdot 1 = 4$ pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás
2.1.	... nagyobb...	1 pont
2.2.	...ugyanakkora...	1 pont
2.3.	...nagyobb...	1 pont
2.4.	...kisebb...	1 pont

3. Párosítás**(4 · 1 = 4 pont)**

Sorszám	Válasz					Pontozás
3.	Az események sorszáma	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	4 pont
	Az aggregált keresleti függvény változása	A)	B)	C)	B)	

4. Összehasonlítás**(1 + 4 + 2 = 7 pont)**

Sorszám	Válasz		Pontszám
4.1.	Q^e = optimális/profitmaximumot biztosító termelés P^e = piaci ár		1 pont
4.2.	1. ábra	2. ábra	4 · 1= 4 pont
	A = összprofit ($T\pi$) B = fix költség (FC) C = változó költség (VC)	$B+C$ = összbevétel (TR)	
	Megjegyzés : A pontszám akkor is megadható, ha válaszként csak a közgazdasági jelölés szerepel.		
4.3.	A profit pozitív, v. gazdasági profit realizálható.	A profit negatív, v. veszteséges a termelés.	2 pont
	A piaci ár csökkenése okozza a profit csökkenését. Pontozás: A pontszám nem osztható meg, a kulcselemeknek a válaszban tükröződnie kell.		

5. Elemző, értékelő feladat**(1 + 4 + 2 = 7 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontszám
5.1.	A)	1 pont
5.2.	A két mutató viszonya a külfölddel kapcsolatos elsődleges jövedelmek (munkavállalói, illetve tulajdonosi jövedelmek) egyenlegétől függ. Ha a külföldről érkező elsődleges jövedelmek értéke kisebb , mint a külföldre utalt elsődleges jövedelmek értéke, akkor a GNI kisebb lesz, mint a GDP. vagy: Ha a külföldről érkező elsődleges jövedelmek értéke nagyobb, mint a külföldre utalt elsődleges jövedelmek értéke, akkor a GNI nagyobb lesz, mint a GDP. Pontozás: A pontszám akkor adható meg, ha a kiemelt szövegek közül mindegyik megjelenik a válaszban	4 pont
5.3.	a) ...külföldről... b) ...külföldnek... c) ...belföldön... d) ...külföldi... e) ...külföldi... f) ...belföldi... g) ...belföldi... h) ...külföldön... Pontozás: minden 4 jó válasz ér 1 pontot.	2 pont

	<p><i>Megjegyzés:</i> A válasz minősítésénél a nyelvtani ragok nem játszanak szerepet, pl. a „külföldre” vagy „külföldnek” egyaránt helyes válasznak számít, és pontozható!</p>	
--	--	--

III. Számítási és grafikus feladatok

6. feladat

(4 + 4 + 4 = 12 pont)

Sorszám	Válasz	Pontozás					
6.1.	Gossen II. törvényének alapján az optimális jószágkosár esetén: $\frac{MU_x}{p_x} = \frac{MU_y}{p_y}$, azaz (1) $\frac{y}{120} = \frac{x}{200}$ összefüggésnek fenn kell állnia.	2 pont					
	A költségvetési egyenes alapján: $I = p_x \cdot x + p_y \cdot y$, ezért egy másik egyenletet is felírhatunk: (2) $120\,000 = 120x + 200y$ Az egyenletrendszer megoldása: $x = 500$ és $y = 300$ $U = 0,2 \cdot 500 \cdot 300 = 30\,000$	2 pont					
6.2.	A költségvetési egyenes $I = p_x \cdot x + p_y \cdot y$ és az y jószágra költött jövedelmi hányad ismeretében: $p_y \cdot y = 0,25I$. számszerűen: $y = \frac{0,25 \cdot 120\,000}{200} = 150$	2 pont					
	Hasonlóan számítható x értéke is: $x = \frac{0,75 \cdot 120\,000}{120} = 750$ A hasznosság pedig: $U = 0,2xy = 0,2 \cdot 150 \cdot 750 = 22\,500$	2 pont					
6.3.	Ha fogyasztó 300 db y jószágot vásárol, akkor x jószágra költhető jövedelme: $p_x \cdot x = I - p_y \cdot y = 120\,000 - 300 \cdot 200 = 60\,000$, tehát $x = 60\,000 / 120 = 400$ db.	1 pont					
	Azok az adatok, amelyek x jószág keresletét jellemzik: <table><tr><td>P</td><td>120</td><td>150</td></tr><tr><td>Q</td><td>500</td><td>400</td></tr></table> az $y = mx + b$ összefüggés alapján: (1) $500 = 120m + b$ (2) $400 = 150m + b$. Az egyenletrendszer megoldása: $m = -10/3$, és a $b = 900$. Az egyéni keresleti függvény q -ra rendezett alakja: $q = 900 - 10/3P$	P	120	150	Q	500	400
P	120	150					
Q	500	400					

7. feladat**(4 + 4 + 4 = 12 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás
7.1.	A keresleti függvény $Q = 10\,600 - 10P$ és a kínált mennyiség $Q = 4800$ összefüggések alapján $P = 580$	1 pont
	Egy vállalat optimális termelése $MC = P$ összefüggésből számítható, azaz $580 = 10q - 20$ $q = 60$	1 pont
	A vállalatok száma $n = Q/q$ alapján: $n = 4\,800/60 = 80$	1 pont
	$TR = P \cdot q = 580 \cdot 60 = 34\,800$ $TC(q = 60) = 5 \cdot 60^2 - 20 \cdot 60 + 12\,500 = 29\,300$ $T\pi = TR - TC = 34\,800 - 29\,300 = 5\,500$	1 pont
7.2.	Hosszú távú egyensúly akkor áll fenn, ha $MC = AC = P$ feltétel teljesül. $10q - 20 = \frac{TC}{q} = \frac{5q^2 - 20q + 12\,500}{q}$ egyenletet kell megoldani.	2 pont
	Eredmény: $q = 50$ $P = MC(q = 50) = 480$	2 pont
7.3.	$S = n \cdot s$ összefüggést kell felhasználnunk, és ehhez szükséges adatokat kiszámítani: $Q(P = 480) = 10\,600 - 4\,800 = 5\,800$ $n = Q/q = 5\,800/50 = 116$ $s = q = MC$, azaz $P = 10q - 20$ függvényt kell átrendezni: $q = 0,1P + 2$ $S = 116 \cdot (0,1P + 2)$ $S: Q = 11,6P + 232$	4 pont

8. feladat (6 + 4 + 4 = 14 pont)		
Sorszám	Válasz	Pontszám
8.1.	<p>Először a megtakarítási vagy a fogyasztási függvény egyenletét kell felírni: $\Delta S = 70 - 20 = 50$ $\Delta Y = 800 - 600 = 200$ $\hat{s} = \frac{\Delta S}{\Delta Y} = \frac{50}{200} = \frac{\Delta S}{\Delta Y} = \frac{50}{200} = 0,25$ $C_0 = 130$, mert $50 = -C_0 + 0,25 \cdot 600$ $S(Y) = -130 + 0,25Y$ vagy $C(Y) = 130 + 0,75Y$</p>	2 pont
	<p>Árpiaci egyensúly: $Y^D = Y = C + I$ $Y = 130 + 0,75Y + 230 - 20i$ rendezett alakban $Y = 1\,440 - 80i$ (1) Pénzpiaci egyensúly: $M^D = M^S/P$ $2250/10 = 0,5Y - 50i$, azaz $i = 0,01Y - 4,5$ (2) Az egyenletrendszer megoldása: $Y = 1000$ és $i = 5,5$</p>	4 pont
8.2.	<p>A foglalkoztatást a kibocsátás segítségével határozhatjuk meg: $1\,000 = \sqrt{2500 \cdot L_{fogl}}$, $\rightarrow L_{fogl} = 1\,000^2 / 2\,500 = \mathbf{400}$</p>	2 pont
	<p>A reálbért a munkakeresleti függvény és a foglalkoztatás ismert adatai segítségével számítjuk: $L^D = L_{fogl}$, mert munkanélküliség van $\frac{2500}{4 \cdot \left(\frac{W}{P}\right)^2} = 400 \rightarrow \mathbf{W/P = 1,25}$ a rögzített nominálbér $W_0 = 12,5$, mert $P = 10$.</p>	2 pont
8.3.	<p>A változások miatt az új nominálbér és reálbér: $W_1 = W_0 \cdot 1,12 = 14$ $(W/P)_1 = 14/14 = 1$ Az egyensúlyi foglalkoztatás: $L = \frac{2500}{4 \cdot (1)^2} = 625$ A potenciális kibocsátás meghatározása a termelési függvény segítségével történhet: $Y_{pot} = \sqrt{2500 \cdot 625} = \mathbf{1\,250}$</p>	4 pont

9. feladat**(3 + 4 + 3 = 10 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás
9.1.	A reál árfolyam képletét használjuk, azaz $r = \frac{e \cdot p_k}{p_h}$, azaz $r = \frac{12 \cdot 0,9}{10,8}$, tehát r = 1	3 pont
9.2.	A valutapiaci adatok alapján D€ = S€ , azaz $1\,700 - 500r + 0,3Y = 2\,800 + 480r$ egyenletet kell megoldani adott reáljövedelem mellett. Eredmény r = 1,1	2 pont
	A nominális árfolyam a reálárfolyam képletéből számítható, azaz $r = \frac{e \cdot p_k}{p_h}$, azaz $1,1 = \frac{e \cdot 0,9}{10,8}$, rendezett formában e = 13,2	2 pont
9.3.	A rögzített árfolyam mellett az $r = 1$ reálárfolyammal kell számolni. $D€ (r = 1) = 1\,700 - 500 + 0,3 \cdot 7\,260 = 3\,378$ $S€ (r = 1) = 2\,800 + 480 = 3\,280$, A valutapiacon túlkereslet van, amelynek mértéke $D - S = 98 €$. Ilyen helyzetben a jegybanknak annyi valutát kell kínálnia/eladnia , amennyi a túlkereslet nagysága.	3 pont